

การศึกษาดูงาน กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขาวลำพูน และคณะนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัว

ณ ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์จังหวัดลำปาง

วันที่ 21 มกราคม 2547

ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์จังหวัดลำปาง

ทางคณะฯได้รับการต้อนรับจากคุณสมภพ โดยคุณสมภพได้บรรยายถึงวิธีการเลี้ยงโคขาวลำพูน ในศูนย์ฯวิจัยแห่งนี้ว่า การเลี้ยงโคขาวลำพูน ศูนย์ฯได้เลี้ยงไว้ 14 ตัว กลางวันจะเลี้ยงปล่อยให้หากินเองในแปลงหญ้าที่เตรียมไว้ให้โคกินแบบหมุนเวียน 4 แปลง โดยปล่อยให้โคลงกินหญ้า 7 วัน โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในแต่ละแปลง กลางคืนให้โคกินหญ้าหมัก

การทำหญ้าหมัก

ตัดหญ้ากิโลกรัม 100 กิโลกรัม ผสมมันเส้น(มันสำปะหลัง)5 กิโลกรัม หมักไว้บนถาดดำ หรือหมักลงในหลุมดำถ้าต้องการใช้มากก็เพิ่มอัตราส่วน หมักประมาณ 21 วัน (การหมักในหลุมต้องปูพลาสติกดำกั้นหลุมผนังหลุมและปิดปากหลุมด้วยพลาสติกดำ

เมื่อหมักครบ 21 วัน ก็เปิดปากถาดหรือหลุมนำหญ้าไปให้โคกิน ข้อสังเกตหญ้าต้องเป็นสีเขียวอ่อนหรือน้ำตาล ถ้าหญ้าดำถือว่าหญ้าเสีย ถ้าทำจำนวนมากต้องค่อยแบ่งให้โคกินที่เหลือก็ปิดไว้เหมือนเดิม ข้อพึงระวังในการหมักหญ้าต้องหมักให้แน่นในสภาพถุงหมักหรือหลุมหมักเป็นสุญญากาศ

การศึกษาแปลงสาธิตในศูนย์ฯ คุณสมภพ ได้เล่าให้ฟังว่าหญ้าที่ส่งเสริมให้ปลูกมีหลายชนิด แต่นิยมได้แก่หญ้ากิโลกรัม และหญ้าแพงโกล่า เป็นหญ้าที่ตลาดต้องการ

บ้านวอแก้ว

คุณสมภพ ได้พาคณะเยี่ยมชมการทำนาหญ้าของลุงมูล สุทป้า ผู้นำกลุ่มการเกษตรกรทำนาหญ้าบ้านวอแก้ว อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง

คุณลุงเล่าให้ฟังว่า แต่เดิมคุณลุงทำนาข้าว แต่ปัจจุบันหันมาทำนาหญ้าเพราะว่ารายได้ดีกว่าการทำนาข้าว เนื่องจากการทำนาข้าวใช้ต้นทุนน้อย ต้นทุนไร่หนึ่งประมาณ 1000 บาท (ค่าพันธุ์ 300 บาท ค่าไถ ค่าปุ๋ย ค่าแรงงาน 700 บาท) แต่เมื่อขายจะได้ประมาณไร่ละ 3000 บาท ถ้าไร่ออไร่ 2000 บาท เห็นกำไรชัดเจน

ขั้นตอนการทำนาหญ้าแพงโกล่าทำเหมือนการทำนาข้าว แต่เปลี่ยนจากการปลูกข้าวมาเป็นการหว่านพันธุ์หญ้าแพงโกล่าลงไปแทน การหว่านเหมือนเราหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว หว่านให้กระจายทั่วแปลง ให้น้ำให้ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ ใช้ปุ๋ยยูเรีย ให้เมื่อสังเกตเห็นหญ้าแคะแกรนหรือต้องการความยาวของหญ้าการให้น้ำก็เหมือนเราให้น้ำนาข้าว (การให้น้ำสังเกตที่ดินดำดินแห้งก็เติมน้ำโดยการรดน้ำให้ทั่วแปลง)น้ำท่วมหญ้าไม่ตาย ข้อดีให้ปลูกนาคอน ปัญหาโรคระบาดครบถ้วนไม่มี จึงเป็นการทำนาที่ปลอดภัย

การเก็บเกี่ยว เมื่อหญ้าแพงโกล่าสูงประมาณ 45-50 เซนติเมตร อายุ 2 เดือน ก็ใช้เครื่องตัดหญ้าแบบสะพายไหล่ตัดทั่วแปลง ใช้คราดกวาดโดยส้อมไก่อ่ แบกใส่รถที่มารอรับซื้อ ซึ่งจะขายในกิโลกรัมละ 1 บาท ไร่หนึ่งตัดได้อย่างน้อย 3000 กิโลกรัม จากนั้นก็ใส่ปุ๋ยให้น้ำภายใน 1 ปี จะตัดเก็บได้ 6 รุ่นต่อไร่ หญ้าจะมีอายุการทำนาหญ้าได้ไปถึง 5-6 ปี ก็จะเริ่มหมดสภาพเราต้องใช้รถไถ ไถพรวนนาหญ้าเพื่อจัดการแปลงหญ้าใหม่ แต่ไม่ต้องใช้กล้าพันธุ์ เพียงแค่ปรับแต่งนาหญ้า หญ้าก็จะงอกงามเหมือนเดิม

ทางคณะได้แวะทางมื่อกลางวันที่ตลาดบ้านวอแก้ว พร้อมกับกล่าวขอบคุณ คุณลุงมูล และคุณสมภพ ที่ช่วยเป็นวิทยากรให้การแนะนำ ทางคณะได้มอบของที่ระลึกเป็นภาพถ่ายครูบาศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาไทย ไว้เป็นที่ระลึกจากนั้นก็ลาถากัน

ผู้สนใจการทำนาหญ้า ติดต่อสอบถามรายละเอียดที่ คุณลุง มูล สุทปา บ้านวอแก้ว หมู่ที่ 31 อ. ห้างฉัตร จ. ลำปาง โทร 054-368563 / 07-1724423

โรงไฟฟ้าแม่เมะลำปาง

ทางคณะขึ้นรถมุ่งหน้าจากบ้านวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร ไปอำเภอแม่เมะใช้เวลาประมาณ 1: 30 ชั่วโมง คณะไปถึงได้รับการต้อนรับจากฝ่ายประชาสัมพันธ์ ของการไฟฟ้าแม่เมะ ซึ่งให้การต้อนรับเป็นอย่างดี

การไฟฟ้าแม่เมะลำปาง ทำหน้าที่ผลิตกระแสไฟฟ้าเมื่อปี 2512 ปัจจุบันมีโรงไฟฟ้า 13 เครื่อง มีกำลังการผลิต 24000 เมกวัตต์ จ่ายกระแสไฟฟ้าภาคเหนือ 50% ภาคกลาง 30% ภาคอีสาน 20% พื้นที่ของการไฟฟ้าแม่เมะมี 130000 ไร่ มีบุคลากรทำงาน 5400 คน อายุเฉลี่ย 40 ปีขึ้นไป ซึ่งการไฟฟ้าแม่เมะกำลังเป็นห่วงช่องว่างระหว่างวัยการทำงาน กำลังคิดรับสมัครคนรุ่นใหม่เข้าไปทดแทน เพื่อถ่ายทอดความสามารถ บุคลากรผู้มีความสามารถต้องมีอายุงานอย่างน้อย 3-5 ปีขึ้นไป

การแบ่งส่วนพื้นที่ของการไฟฟ้าแม่เมะแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

1. ส่วนที่ติดตั้งเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้า
2. ส่วนที่ขุดถ่านหิน
3. ส่วนที่จัดเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจให้ชาวแม่เมะ และพื้นที่ใกล้เคียงได้พักผ่อนหย่อนใจ โดยปลูกต้นไม้ ปลูกหญ้าเป็นที่พักผ่อนและให้เด็กๆ ได้เล่นสไลเดอร์บนหญ้า

ความพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ปี 2535 เกิดภาวะมลพิษรอบๆ โรงไฟฟ้า อันเนื่องมาจากก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ โรงไฟฟ้าแม่เมะได้ติดตั้งเครื่องกำจัดก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์เมื่อปี 2542 และตอนนี้กำจัดได้ 95 % เหลือ 5% ไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมแต่อย่างใด

เมื่อรับฟังการบรรยายและดูภาพ วีดิอาร์เสร็จแล้ว ทางคณะได้ให้อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านหนองบัวกล่าวขอบคุณ และมอบของที่ระลึกเป็นภาพครูบาศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาไทย และหยุดพัก โดยคณะได้ไปรับประทานอาหารที่ห้องรับรอง

จากนั้นตัวแทนการไฟฟ้าแม่เมาะได้พาคณะขึ้นรถเยี่ยมชมส่วนต่างๆ แต่ไม่อนุญาตให้เข้าไปในส่วนที่กำลังผลิต และส่วนที่ขุดเจาะถ่านหิน เพราะมีเด็กนักเรียนระดับประถม การไฟฟ้าอนุญาตเฉพาะระดับมัธยมขึ้นไป

เมื่อเที่ยวชมจนทั่วแล้ว ทางผู้นำทางได้พาคนไปพักผ่อนในส่วนการพักผ่อน นักเรียนได้เล่นสไลเดอร์ห้วย จากนั้นได้สรุปงานที่ศาลาพักผ่อนระหว่างครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน จนถึงเวลาอันสมควรก็เดินทางกลับบ้าน

สรุปความรู้ที่ได้รับ

1. การจัดการห้วยหมักไว้ให้โคกินในฤดูแล้ง หรือเสริมในตอนกลางคืน
2. การเลี้ยงโคแบบปล่อยหมุนเวียนลงแปลงหญ้าที่กำหนดไว้
3. ชนิดและพันธุ์ที่ตลาดต้องการ
4. การทำนาหญ้าเป็นอาชีพที่น่าทดลอง
5. การผลิตกระแสไฟฟ้าจากถ่านหินลิกไนท์

ข้อมูลโคขาวลำทูน กลุ่มผู้เลี้ยงโคขาวลำทูนบ้านไร่ป่าคา

ตำบลท่าด้อม อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ	น้ำหนัก	รหัส	หมายเหตุ
1	สร้อยฟ้า	302	514502051	แม่พันธุ์
2	แจ้ว	259	514502052	แม่พันธุ์
3	ทัศนีย์	257	514502053	แม่พันธุ์
4	สุข	266	514502054	แม่พันธุ์
5	ด้วง	250	514502055	แม่พันธุ์
6	นวลขวัญ	234	514502056	แม่พันธุ์
7	แก้วลูน	224	514502057	แม่พันธุ์
8	นางลื้อ	248	514502058	แม่พันธุ์
9	แอ้	235	514502059	แม่พันธุ์
10	ฟ้าบด	242	514502060	แม่พันธุ์
11	ทองใบ	218	514502061	แม่พันธุ์
12	มาลี	169	514502062	แม่พันธุ์
13	สุดา	130.5	514502063	ลูกติด
14	ปรางค์	250	514502064	แม่พันธุ์
15	นางหนู	248	514502065	แม่พันธุ์
16	นุ่น	113.5	514502066	ลูก
17	มาย	127.5	514502067	ลูกติด
18	นิตยา	250	514502068	แม่พันธุ์
19	ฝ้าย	108	514502069	ลูกติด
20	เตี้ยว	34	514502070	ลูก
21	เกมส์	39.5	514502071	ลูก
22	ร้อง	282	514502072	แม่พันธุ์
23	เหม่ม	190	514502073	แม่พันธุ์
24	ไผ่	261	514502074	แม่พันธุ์
25	บุญมา	-	514502075	ลูก . ไม่ได้ตั้ง
26	แข่งก์	251	514502076	แม่พันธุ์
27	เมือง	102.5	514502077	ลูกติด
28	เด่น	207	514502078	แม่พันธุ์
29	ดี	42	514502079	ลูก
30	สมใจ	212	514502080	แม่พันธุ์
31	บุญมี	44	514502081	ลูก
32	สมจิต	206	514502082	แม่พันธุ์
33	เหมียว	120	514502083	ลูก
34	น้อย	280	514502084	แม่พันธุ์
35	แดง	71	514502085	ลูก

ที่	ชื่อ	น้ำหนัก	รหัส	หมายเหตุ
36	อ้วน	288	514502086	แม่พันธุ์
37	สมศรี	229	514502087	แม่พันธุ์
38	เสื่อ	140	514502088	ลูก
39	แถม	242	743	พ่อพันธุ์
40	แมว	-	-	แม่พันธุ์ ไม่ได้ชั่งน้ำหนัก ไม่ได้ติดเบอร์หู

จำนวนโคขาวสำหวน ณ ฟาร์มโคขาวสำหวนบ้านไร่ป่าคา ของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขาวสำหวนบ้านไร่ป่าคา ตำบลท่าตม อำเภอป่าคา จังหวัดลำพูน

ลำดับที่	ชื่อ	น้ำหนัก	หมายเลข	การทำวัคซีน	การถ่ายพยาธิ	การผสมพันธุ์	พ่อพันธุ์	การตกูก	หมายเหตุ(ลูก)
1	นางแจ้ว	259	51450252	4/1/48	4/1/48	2/6/46	พ่อแชมป์	7/3/47	เพศเมีย (จิต)
2	นางด้วง	250	51450255	4/1/48	4/1/48	23/7/47 1/1/46 16/1/48	พ่อแชมป์ พ่อแชมป์ พ่อพะเยา	13/4/48 13/8/47	เพศเมีย (ไก่) เพศเมีย (ดี)
3	นางมาลี	169	51450262	4/1/48	4/1/48				
4	น้องมาย	127.5	51450267	4/1/48	4/1/48	17/8/47	พ่อแชมป์	22/5/48	เพศผู้ (สาวะ)
5	เตียว	34	51450270	4/1/48	4/1/48				เพศผู้
6	นางทัศนีย์	257	51450253	4/1/48	4/1/48		ลูกติดห้องพ่อ	3/8/46	เพศผู้ (เกมส์)
7	นางปรกาศ	250	51450264	4/1/48	4/1/48	26/8/46 20/10/46	พ่อแชมป์ ผสมเทียม	15/8/47 6/8/47	เพศผู้ (แก้ม) เพศเมีย (บีต)
8	นางแอ้	235	51450259	4/1/48	4/1/48	5/3/48	ผสมพะเยา		
9	นางแก้วสูง	224	51450268	4/1/48	4/1/48	2/1/48 16/1/48 29/3/47 11/4/48	พ่อแชมป์ ผสมพะเยา ผสมแชมป์ ผสมพะเยา	22/9/48 12/1/48	ลูกตาย เพศผู้ (แบงค์)
10	นางนิตยา	250	51450268	4/1/48	4/1/48	6/5/46	ผสมเทียม	16/2/47	เพศเมีย (วาเลน)
11	ลูกติดสุดา	130.5	51450263	4/1/48	4/1/48	10/8/47	ผสมเทียม	15/5/48	เพศเมีย (ลำดวน)
12	ลูกติดนุ่น	113.5	51450266	4/1/48	4/1/48				
13	ลูกติดฝ้าย	108	51450269	4/1/48	4/1/48				

จำนวนโคขาวลำพูน ณ ฟาร์มโคขาวลำพูนบ้านไร่ป่าคา ของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคขาวลำพูนบ้านไร่ป่าคา ตำบลท่าต๋ม อำเภอป่าตอง จังหวัดลำพูน

ลำดับที่	ชื่อ	น้ำหนัก	หมายเลข	การทำวัคซีน	การถ่ายพยาธิ	การผสมพันธุ์	พ่อพันธุ์	การตกูก	หมายเหตุ(ลูก)
14	นางสมศรี	-	51450287	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 8 เดือน	-	18/1/46	เพศผู้
15	นางสมใจ	-	51450280	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 1 เดือน	ผสมเทียม	29/6/47	เพศเมีย
16	นางสมจิต	-	51450282	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 7 เดือน	พ่อแซม	9/9/46	เพศผู้ (ขายไป)
17	นางน้อย	-	51450284	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 2 เดือน	-	24/2/48	เพศผู้
18	นางไผ่	-	51450274	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 2 เดือน	พ่อแซม	17/2/46	เพศเมีย (ขายไป)
19	นางเด่น	-	51450278	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 2 เดือน	พ่อแซม	30/8/46	เพศผู้
20	นางอ้วน	-	51450286	4/1/48	4/1/48	ซื้อทอง 2 เดือน	พ่อแซม	1/8/46	เพศเมีย
								18/8/47	เพศเมีย
								24/10/46	เพศผู้
								28/8/47	เพศเมีย
								19/8/46	เพศผู้
								6/9/47	เพศเมีย
								2/4/47	เพศเมีย
								25/2/48	เพศผู้
								22/4/48	ผสมแซม

จำนวนโคชาวลำพูน ณ ฟาร์มโคชาวลำพูนบ้านไร่ป่าคา ของกลุ่มเกษตรกรรมผู้เลี้ยงโคชาวลำพูนบ้านไร่ป่าคา ตำบลท่าต้อม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ลำดับที่	ชื่อ	น้ำหนัก	หมายเลข	การทำวัคซีน	การถ่ายพยาธิ	การผสมพันธุ์	พ่อพันธุ์	การตกูก	หมายเหตุ(ลูก)
21	นางพอม			4/1/48	4/1/48				ตาย
22	นางแข็งค์ (ขายไป)	51450276		4/1/48	4/1/48	ลูกติด			ขายไป 2/11/47
23	นางร้อง	51450272		4/1/48	4/1/48	10/124/6	ผสมเทียม	27/10/47	เพศเมีย (ขายไป)
24	นางแมว (จัสตว)			4/1/48	4/1/48	22/10/46	พ่อแซม	16/8/47	เพศเมีย
25	นางแหม่ม			4/1/48	4/1/48	4/10/42	พ่อแซม	3/5/47	เพศผู้

สัญญาฉบับนี้ทำที่ (ณ) ซกท 61 ถนนสุขุมวิท เขตวัฒนา กทม. 10110 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2547
ระหว่าง นาย อานันท์ อายุ 46 ปี ซึ่งต่อไปในสัญญาเรียกว่า "ผู้ให้สิทธิ" ฝ่ายหนึ่ง กับ นาย อรรถ
ไชยของ อายุ ปี ปศรประชาชนเลขที่ อยู่บ้านเลขที่ 48 หมู่ 13
บ้าน ไร่ปศ ซอย ถนน ตำบล ท่าช้าง อำเภอ
จังหวัด ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า "ผู้รับสิทธิ" อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองฝ่ายได้
ตกลงทำสัญญาฉบับนี้ขึ้น มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้ให้สิทธิ ผกสงให้สิทธิในการเลี้ยงวัวพันธุ์ บนที่ดินของผู้ให้สิทธิ จำนวนเนื้อที่ประมาณ
30 ไร่ ณ ถนนสาย ตำบล ท่าช้าง อำเภอ จังหวัด เป็นระยะ
เวลา 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2547 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550 โดยผู้ให้สิทธิจะไม่เก็บค่าเช่าที่ดิน
หรือค่าผลประโยชน์ที่ดินจากผู้รับสิทธิตลอดระยะเวลาตามสัญญานี้

ข้อ 2. ผู้รับสิทธิและหรือบริวารจะไม่ปลูกสร้างอาคาร โรงเรือน หรือถาวรวัตถุบนที่ดินของผู้ให้
สิทธิ

ข้อ 3. ผู้รับสิทธิและหรือบริวาร จะไม่ตัดต้นไม้ เช่น ไม้ยืนต้น ไม้สักทอง ลำไย อันเป็นกรรม
สิทธิของผู้ให้สิทธิ และจะบำรุงรักษาให้เจริญเติบโตต่อไป

ข้อ 4. หากผู้ให้สิทธิต้องการที่ดินคืนก่อนครบกำหนดเวลาตามข้อ 1. ผู้ให้สิทธิจะแจ้งให้ผู้รับ
สิทธิและหรือบริวารทราบล่วงหน้าเป็นเวลา 3 เดือน ซึ่งผู้รับสิทธิและหรือบริวารจะต้องออกจากที่ดิน
ภายในกำหนด ผู้รับสิทธิและหรือบริวารสัญญาว่าจะไม่เรียกร้องค่าเสียหาย ค่าขนย้าย หรือค่าเรือถอน
จากผู้ให้สิทธิ และยินยอมให้ผู้ให้สิทธิ แจ้งความดำเนินคดีขอหาบุกรุก อีกทั้งยินยอมชดเชยค่าเสียหาย
รวมทั้งค่าทนายและค่าค่าธรรมเนียมในการดำเนินการฟ้องร้องแทนผู้ให้สิทธิทั้งสิ้นหากไม่ขนย้ายออก
จากที่ดินตามกำหนด

สัญญานี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน ทั้งสองฝ่ายได้อ่านและเข้าใจข้อความโดย
ละเอียดครบถ้วน จึงลงชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ อานันท์ ผู้ให้สิทธิ
(.....)

ลงชื่อ อรรถ ผู้รับสิทธิ
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

เป็นพยาน มี ตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม 2547 ถึงวันที่ 3 มีนาคม 2548

ลงชื่อ ผู้รับสิทธิ
ลงชื่อ ผู้ให้สิทธิ

หลักสูตรท้องถิ่น

การเลี้ยงโคชาวลำพูน

โรงเรียนบ้านหนองบัว

ตำบลท่าดู้ม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1

หลักการ

หลักสูตรท้องถิ่น “การเลี้ยงโคขาวลำพูน” ของโรงเรียนบ้านหนองบัวมีหลักการสำคัญดังนี้

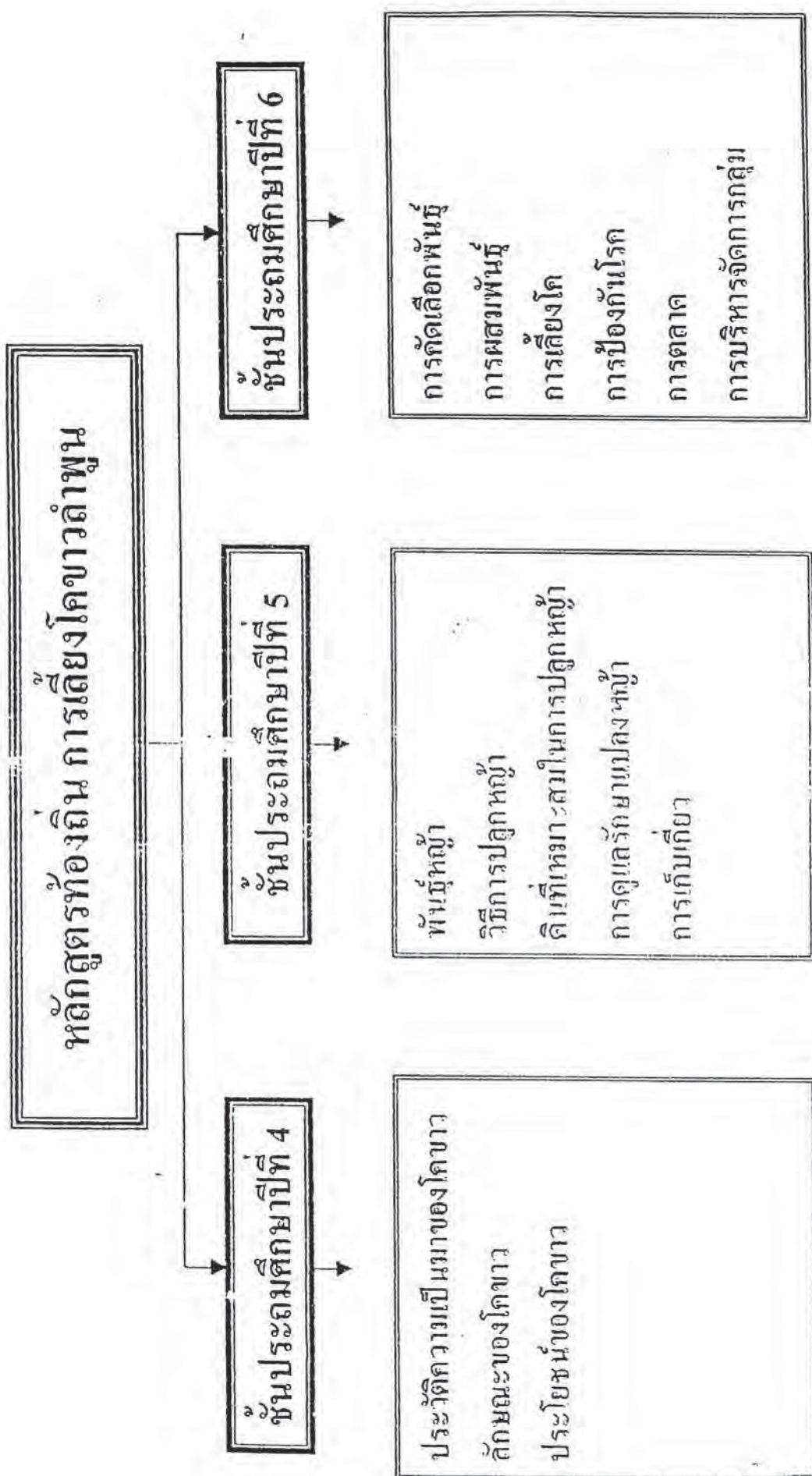
1. เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงโคขาวลำพูน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนี้ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในกรณีจริง
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนอนุรักษ์พันธุ์โคขาวลำพูน ซึ่งเป็นโคพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงในจังหวัดลำพูน และมีความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตน

จุดหมาย

หลักสูตรท้องถิ่น “การเลี้ยงโคขาวลำพูน” ของโรงเรียนบ้านหนองบัว มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัตินี้ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะ การเลี้ยง และประโยชน์ของโคขาว ตลอดจนอนุรักษ์โคขาว ซึ่งเป็นโคพื้นบ้านเมืองลำพูน
2. สามารถเลี้ยงโคขาวลำพูน ตลอดจนดูแลรักษาโคขาวได้ การไประ มีปัญหา การขอความช่วยเหลือ และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตน และเห็นความสำคัญของการเลี้ยงโคขาวลำพูน

โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น “การเลี้ยงโคขาว” โรงเรียนบ้านหนองบัว

เวลาเรียน

อัตราเวลาเรียนแต่ละระดับชั้น กำหนดไว้โดยประมาณดังนี้

ชั้น	เนื้อหา	อัตราเวลาเรียน (ชั่วโมง)	หมายเหตุ
ป.4	ประวัติความเป็นมาของโคขาว	1	
	ลักษณะของโคขาว	2	
	ประโยชน์ของโคขาว	2	
ป.5	พันธุ์หญ้า	1	
	วิธีการปลูกหญ้า	2	
	ดินที่เหมาะสมในการปลูกหญ้า	1	
	การดูแลรักษาแปลงหญ้า	3	
	การเก็บเกี่ยว	3	
ป.6	การจัดเลือกพันธุ์	2	
	การผสมพันธุ์	2	
	การเลี้ยงโค	2	
	การป้องกันโรค	2	
	การตลาด	2	
	การบริหารจัดการกลุ่ม	2	
		2	

แนวดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยยึดหยุ่นตามสภาพและเหตุการณ์ในท้องถิ่นโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม
2. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพจริงของผู้เรียน
3. จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง หรือบูรณาการทั้งภายในกลุ่มสาระ และระหว่างกลุ่มสาระให้มากที่สุด
4. จัดการเรียนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ และกระบวนการกลุ่ม
5. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง
6. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะความรัก และความภูมิใจในท้องถิ่นของตน และร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
7. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริงในท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน

การวัด ประเมินผล และการติดตามผล

วัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง ตลอดจนติดตามผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามความสามารถของผู้เรียน ตามลักษณะการจัดประสบการณ์ และเนื้อหาวิชา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผล

คำอธิบายรายวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5 ชั่วโมง

ศึกษา สังเกต เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ลักษณะและประโยชน์ ของการเลี้ยงโคบาลำพูน นำผลจากการศึกษา สังเกต มาอภิปราย สรุป และรายงานผล
เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในประวัติความเป็นมา ลักษณะ และประโยชน์
ของการเลี้ยงโคบาลำพูน และช่วยกันอนุรักษ์โคบาลำพูน ไว้สืบต่อไป

คำอธิบายรายวิชา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

10 ชั่วโมง

ศึกษา สังเกต ทดลอง เปรียบเทียบตัวอย่าง หรือของจริง เกี่ยวกับกระบวนการปลูก
พันธุ์หญ้าวิธีการปลูก ดินที่ใช้ในการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวหญ้าที่ใช้ใน
การเลี้ยงโคบาลำพูน

นำผลจากการ สังเกต ทดลอง มาอภิปราย วิเคราะห์เหตุผล ให้สัมพันธ์กับ
การนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง สังเกตการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ตลอดจนวิธี
ทดลองปฏิบัติ และกำหนดเป็นแนวทางการทำงาน

ฝึกวางแผนการทำงานตามแนวทางที่กำหนด แล้วนำผลมาอภิปรายสรุป โดย
เน้นขั้นตอน กระบวนการ และนิสัยในการทำงาน สังเกต และบันทึกผล แล้วนำผล
ไปอภิปรายหาข้อบกพร่อง และวิธีการปรับปรุงแก้ไข

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปลูกหญ้า วิธีการปลูก ดินที่ใช้
ในการปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวหญ้าที่ใช้ในการเลี้ยงโคบาลำพูนอย่างมี
ระบบ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ และ
มีนิสัยรักการทำงาน เห็นความสำคัญ และอนุรักษ์โคบาลำพูน

คำอธิบายรายวิชา

12 ชั่วโมง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สังเกต รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ เกี่ยวกับ การคัดเลือกพันธุ์ ในเรื่องรูปร่าง ลักษณะ

ภายนอก ความแข็งแรง

สังเกต รวบรวมข้อมูล อภิปรายเกี่ยวกับการสืบพันธุ์ การผสมพันธุ์ จัดทำรายงาน

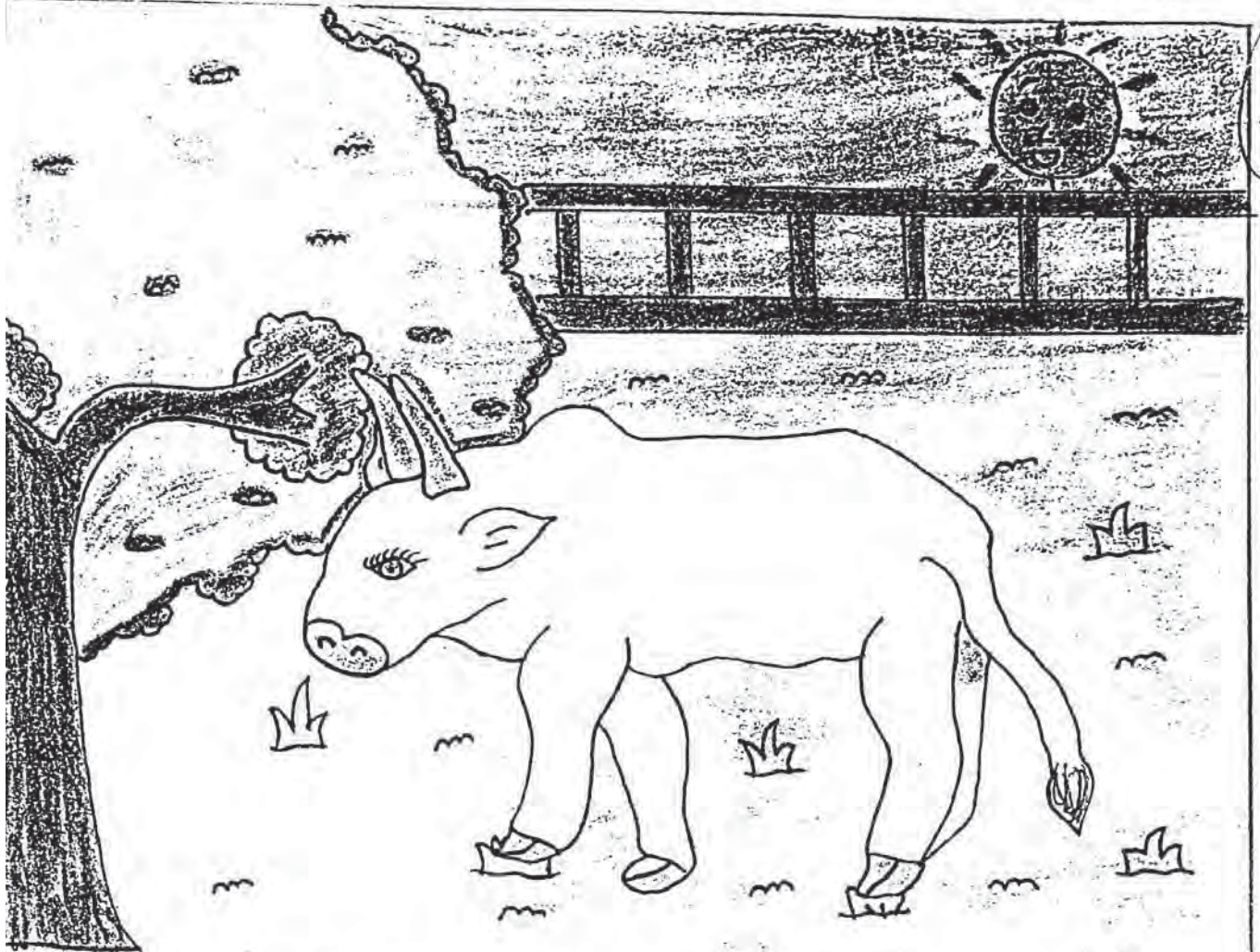
สังเกต ศึกษา รวบรวมข้อมูล ทดลองปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงโคขาวลำพูน การป้องกันโรค การตลาด สรุปและรายงาน

นำเสนอผลการสังเกต ทดลอง มาอภิปราย วิเคราะห์หาเหตุผล ให้สัมพันธ์กับการนำไปใช้ ประโยชน์ในชีวิตจริง สังเกตการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนวิธีทำ ทดลองปฏิบัติ และกำหนดเป็นแนวทางในการทำงาน

ฝึกวางแผนการทำงานตามแนวทางที่กำหนด การบริหารจัดการกลุ่ม แล้วนำผลมาอภิปราย สรุป โดยเน้นขั้นตอนกระบวนการ และนิสัยในการทำงาน

สังเกตผลสะท้อนที่กลุ่ม แล้วนำผลมาอภิปรายหาข้อบกพร่อง และวิธีการปรับปรุงแก้ไข

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะ ในการคัดเลือกพันธุ์ การผสมพันธุ์ การเลี้ยง การป้องกันโรค การจัดการตลาด การบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีระบบ ทำงานด้วยความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกันผู้ได้ ประสิทธิภาพอยู่เสมอ และมีนิสัยรักการทำงาน เห็นความสำคัญ และร่วมกันอนุรักษ์โคขาวลำพูน

ปลูกหญ้าให้โคกิน

เขาน้ำปลูกหญ้า

จัดหาตาอิน

เพื่อให้โคกิน

ต่างถิ่นมาดู

ปลูกหญ้านี้หนา

เพื่อหาความรู้

พวกเขามาดู

เรียนรู้รอบตัว

คุณค่าของหญ้า

71 *[Signature]*

หญ้า + หญ้า

ชาวต่างประเทศ

นักเรณูวิทยา

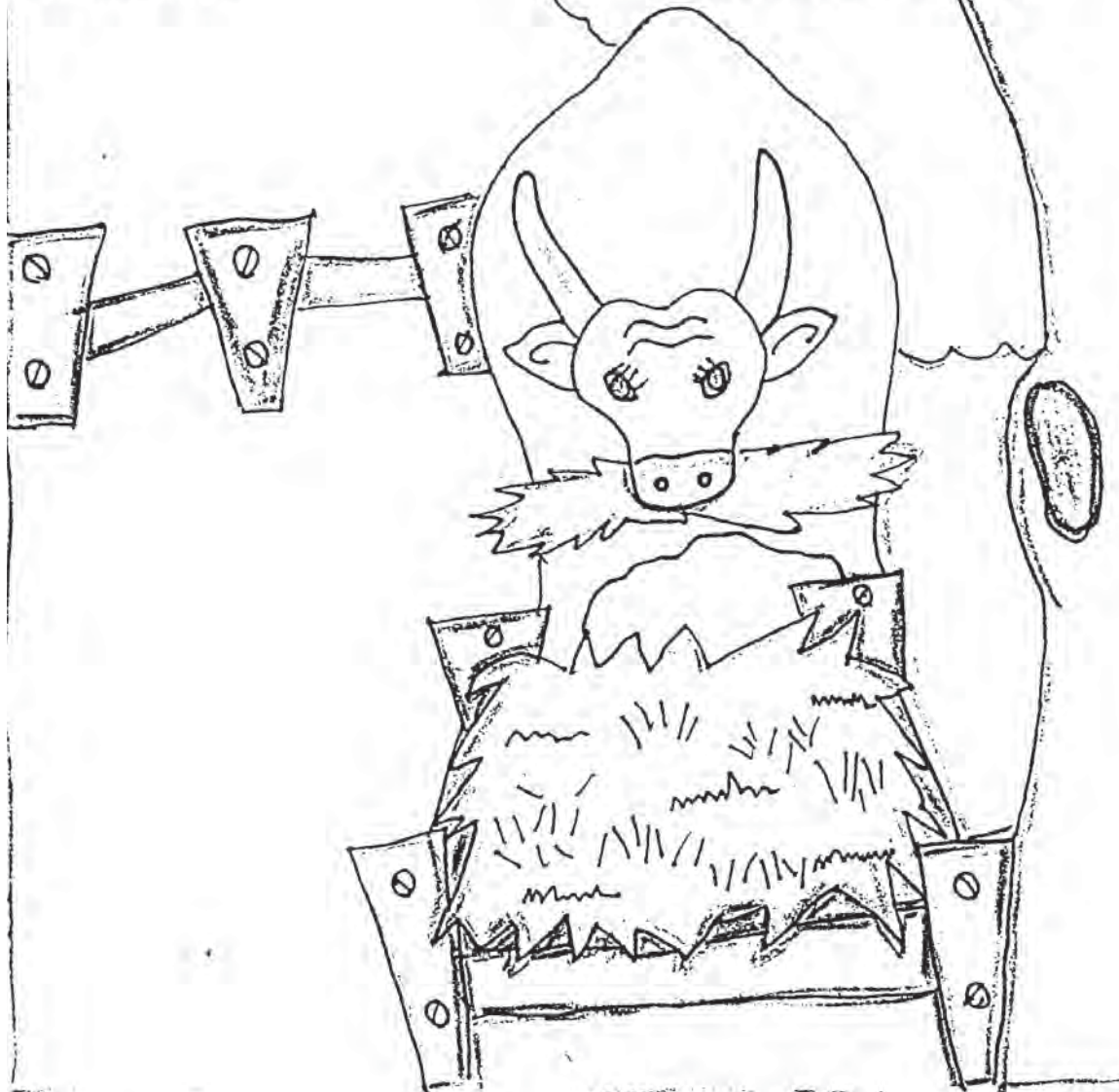
โคเคียว

มีคุณค่า

ที่หาเลี้ยงชีพ

ศึกษา

วิชาเกษตร

โคขานลำพูน

72
18
20

โรงเรียนของเรา

ใต้เงาไม้

ไม้ป่า

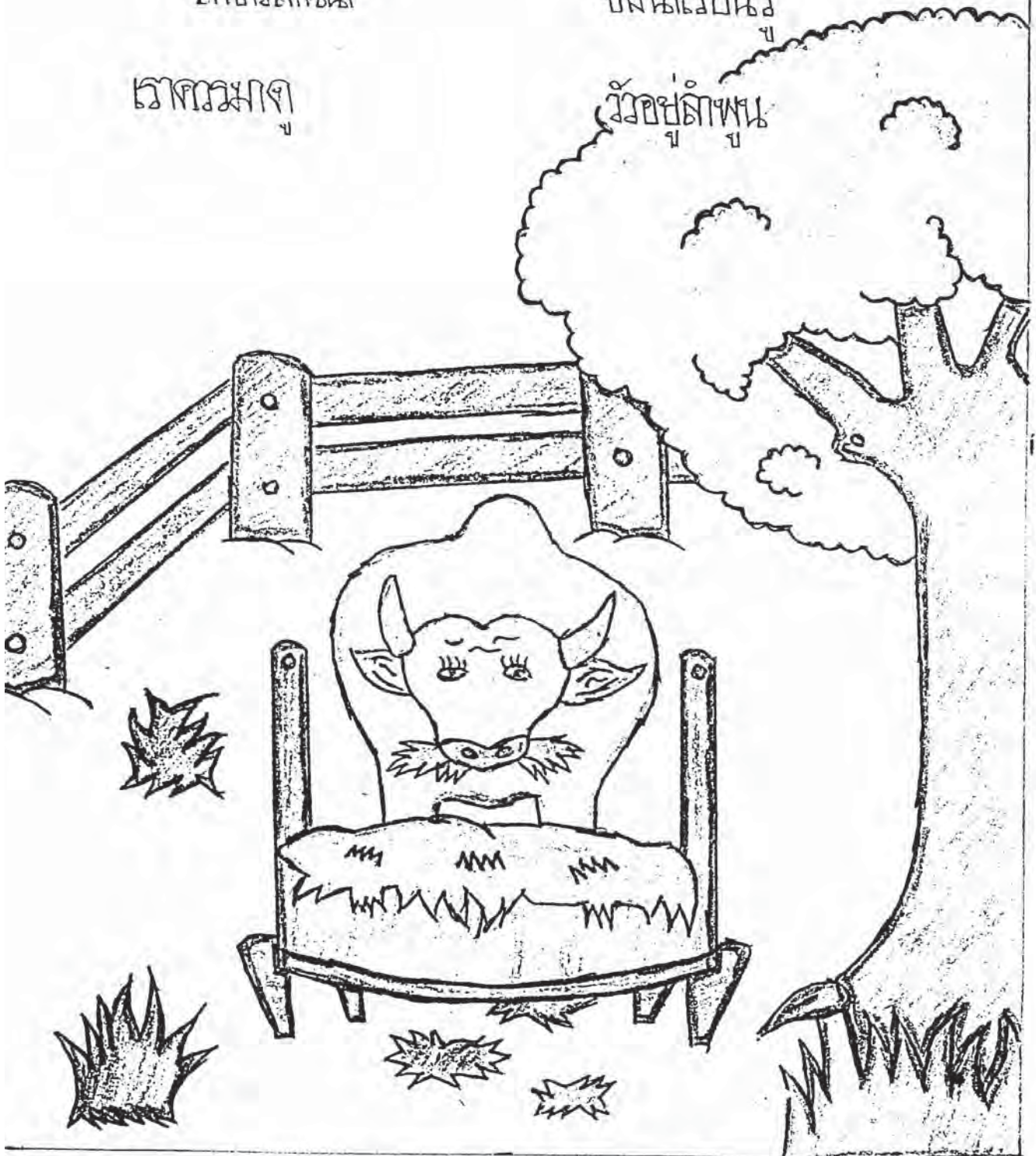
เขมร

โคขานลำพูน

ช้างเผือก

ราชวรมหา

วังขุขันธ์

สิ่งที่เห็นได้ชัดจากหลักสัจธรรมที่ได้อธิบายแล้ว

แต่เดิมก่อนหลวงมยุร ไชยของ ซึ่งเป็หผู้ใหญ่มาก บำเหน็จปลา หมูที่ 13
ตำบลท่าข้าม อำเภอป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ได้เริ่มทำโครงการมาตั้งแต่จบจาก
กลุ่มศึกษาวิชาโครงการที่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตให้พวกเราได้มีหลักปฏิบัติที่
เดิมโครงการที่ภูเก็ต

เมื่อแรกเริ่มงานจึงเริ่มได้ไปขอข้อมูลจากผู้ทำและสมาชิกของกลุ่ม
โครงการที่ภูเก็ต อำเภอป่าตอง เมื่อจบจากข้อมูลมาทางโครงการจึงเริ่มจะหา
ทางสร้างงานขึ้น เมื่อทางฝ่ายการศึกษาเมืองมาของโครงการทางจังหวัด
ก็เริ่มไปศึกษาด้วยตนเอง พวกเขาก็ได้ฝึกฝนต่าง ๆ เช่น เขียนเรียงความ วาดภาพ
และอื่น ๆ ไปร่วมแสดงตัวในการประชุมและมีการประกวดผลงานของพวก เขาก็
ด้วยตนเอง ซึ่งก็สร้างวิถึและความรู้มาหลายจากหลักสัจธรรมที่เห็น และจัดตั้ง
ขึ้นอีกต่อไปในสหภาพที่ต่าง ๆ ก็เห็นไม่เสียใจไปหลาย ๆ อย่าง สหภาพที่เห็น
เดิมใหม่ สหภาพที่เห็นใหม่ และที่เห็นคือการบริหารจัดการกับปลาปัก
ซึ่งทำให้เห็นและเห็นด้วย มีประสบการณ์ที่มากพอ พวกเขาก็ตอบออกมาให้เห็น
ซึ่งคือผลงานที่มาจากใจของจิตและเห็นด้วยกับเรื่องที่ถูกกระทำเพื่อ
หลักสัจธรรมที่เห็นอย่างนี้ และหลักสัจธรรมโครงการที่ภูเก็ต ได้มีงานและงานที่เห็น
วิถึต่าง ๆ หลายอย่าง

จากหลักสัจธรรมที่เห็นคือโครงการที่ภูเก็ตทำให้เห็นและเห็นด้วย สัจธรรมที่
ถึงคุณค่าของโครงการที่เห็นมีอยู่อย่างหนึ่งที่ควรแก่การปฏิบัติ ได้ดูกับเรื่อง
ที่เห็นของโครงการที่เห็น

สิ่งที่ฉันได้รับจากบทกล่าวนำของดิฉันโคขาวลำพูน

สิ่งที่ฉันได้รับจากบทกล่าวนำของดิฉันโคขาวลำพูนคือ ความรู้จากเรื่องโคขาวลำพูน และได้ไปเรียนรู้หอเกียรติยศ คือได้ไปเรียนรู้ที่ฟาร์ม ของพ่อหลวงของชนชาติไทย และได้ไปศึกษาลำพูนด้วยตัวเอง แล้วผู้มีความรู้ในเรื่องนี้ก็จะมาอธิบายให้ฟัง เช่น ประโยชน์ การเลี้ยงต่าง ๆ

โคขาวลำพูนเขาจะใช้ในพิธีแรกนาขวัญ และฉันก็ได้เรียนรู้ว่าโคมีประโยชน์อย่างไรบ้าง และได้เห็นด้วยตาตัวเองว่าโคขาวลำพูนมีลักษณะอย่างไร มีสีอะไรและมีประวัติความเป็นมาอย่างไร เกิดโคขาวลำพูนขึ้นได้อย่างไร ทำไมเขาถึงมีความสำคัญคือโคขาวลำพูนเป็นโคคู่บ้านคู่เมือง ข้อสงสัยที่อยากรู้ก็ได้รู้หมด จึงได้เข้ามาทำเป็นบทกล่าวนำของดิฉัน และนำมาศึกษาต่อยอดกันให้โรงเรียน บทกล่าวนำของดิฉันจึงมีความสำคัญต่อฉันและเพื่อน ๆ มีงานอะไรเขาก็ได้ไป ฉันก็ได้ไปเหมือนกัน และยังได้เจอกับคนต่างชาติที่เขาสนใจเรื่องโคขาวลำพูนด้วย ฉันและเพื่อน ๆ ได้ไปศึกษาการปลูกหญ้า การเลี้ยงโค อาหารของโค ที่อยู่อาศัยของโค และได้ไปเที่ยวที่ลำปาง เพื่อศึกษาแปลงหญ้า และมีพี่พี่จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาศึกษาร่วมกับเราด้วย และยังมีเกมสนุก ๆ มาให้เราได้เล่น พี่พี่นั้นน่ารักมากฉันสนุกและมีความสุขมาก ฉันภูมิใจมากที่มีบทกล่าวนำของดิฉันโคขาวลำพูนให้ศึกษา และฉันจะจดจำความรู้ที่ได้รับตลอดไป

ฉันได้รับความรู้มากมายเกี่ยวกับบทกล่าวนำของดิฉันโคขาวลำพูน และได้รับความสนุกสนานมากมายที่ได้รับจากโคขาวลำพูน เขาเป็นเขาน่าเอ็นดู เราควรจะรักและอนุรักษ์โคขาวลำพูน ให้คงอยู่ตลอดไปจนชั่วลูกชั่วหลาน

เขียนกล เรื่องสังกหนโศรจากโคบาลำพห

โคบาลำพหเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นหลักสูตรประจำโรงเรียน
ของพลโคบาลำพหเป็นเรื่องที่น่าสนใจเรียนเพราะโคบาลำพห เป็น
โคพิทเมืองของจังหวัดลำพูน ทอหนทาอยู่โดยมากเพราะเริ่มสมัยพุทธแล้ว
กรทพลโคบาลำพหมาเป็นเจลาทา พลรู้สึกโคบาลำพห
ลำพห เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะมันเป็นโคที่มีลักษณะต่างจากโคอื่นๆ
มาก พลรู้สึกสนใจมากโคศึกษาเรื่องโคบาลำพห และพลยังโครู้สึก
สิ่งทีโคบาลำพหชอบหลายอย่าง โคชอบกินหญ้ามากโคโดยเฉพาะหญ้างู
สีลงเพราะมันเป็นหญ้างูสีลงสำหรับโคบาลำพห และโคบาลำพห
ยังชอบกินหญ้าสีลง อันโคแพง และพลยังโครู้สึกโคบาลำพหมีลักษณะ
อย่างไร ประโยชน์ของโคบาลำพหคืออะไร โศรทีโคบาลำพหเป็น
คือโคอะไร ประโยชน์โคบาลำพหมีอย่างไร เป็นทัก

พลรู้สึกสนใจทีโคบาลำพหเป็นหลักสูตร และพลก็รู้สึก
กับเวลาโคบาลำพห และพลก็คิดว่าเวลาโคบาลำพหกับพลกับโคบาลำพห
ลวกับพล

ใบความรู้การอ่าน

โคขาวลำพูนอยู่บ้านไร่ป่า
เห็นโคดำโคสีขาวสุกสุรา

ที่กินหญ้าที่ค้ำมีหลายอย่าง

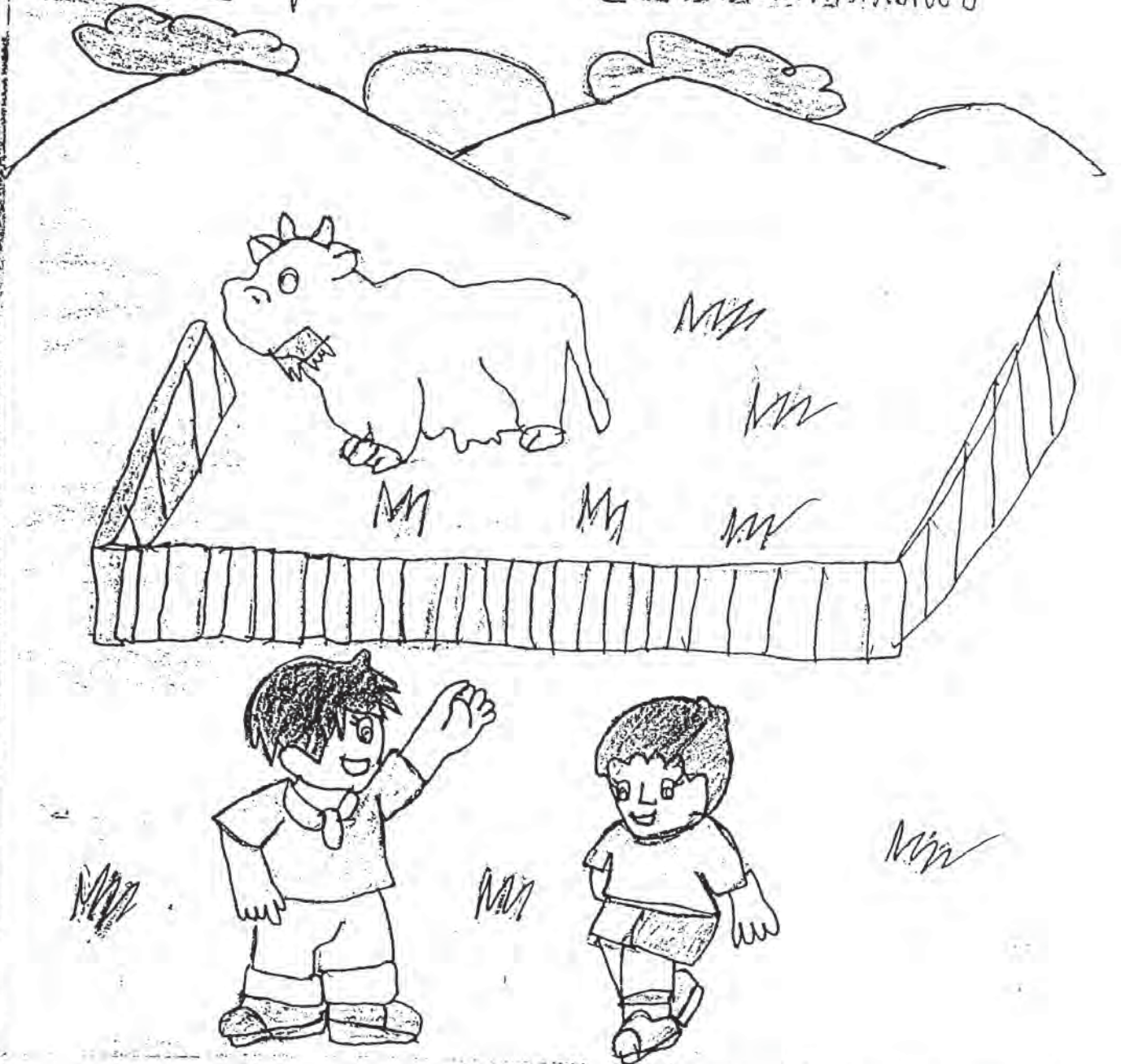
จนกินได้มีเวลาอยู่ด้วย

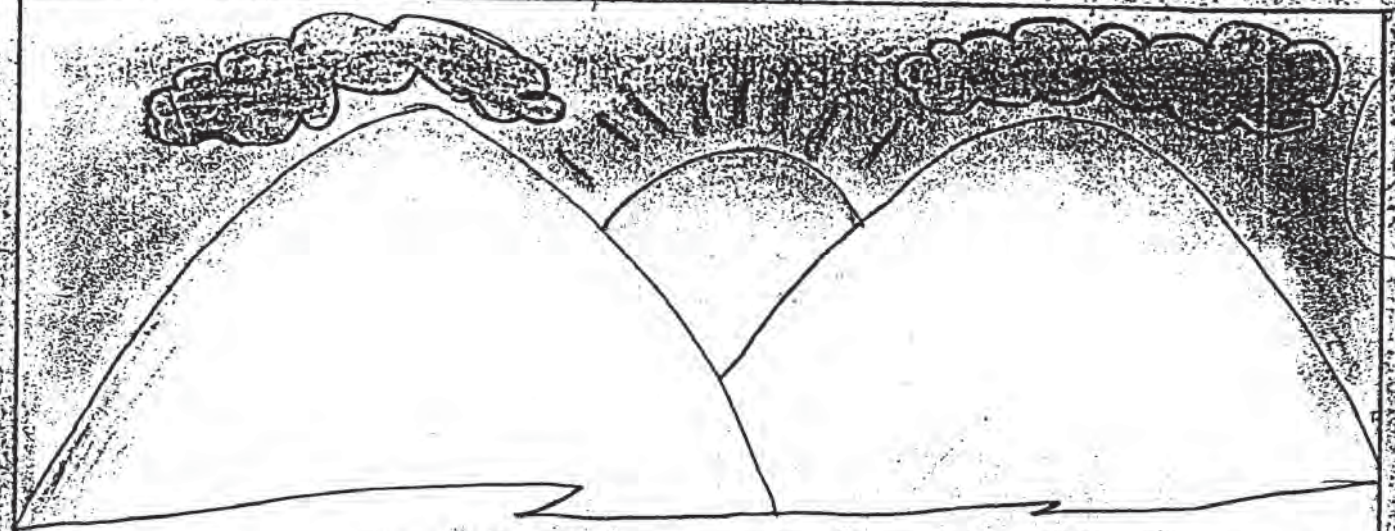
ถูกตลาดพากันไปใส่คอก

ใส่คอกภาษาคนรู้ อยู่ด้วย

ไม่เห็นทางคอกโคอยู่คอก

ในคอกนี้คนคนใจไม่เสีย

ពិធីករជំនាញការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

កុំបារម្ភថាអាកាសធាតុនឹងប្រែប្រួល

អ្វីដែលយើងអាចធ្វើបានគឺការការពារអាកាសធាតុ

យើងអាចធ្វើបានដោយការការពារអាកាសធាតុ

អ្វីដែលយើងអាចធ្វើបានគឺការការពារអាកាសធាតុ

អាកាសធាតុនឹងប្រែប្រួលដោយការការពារអាកាសធាតុ

យើងអាចធ្វើបានដោយការការពារអាកាសធាតុ

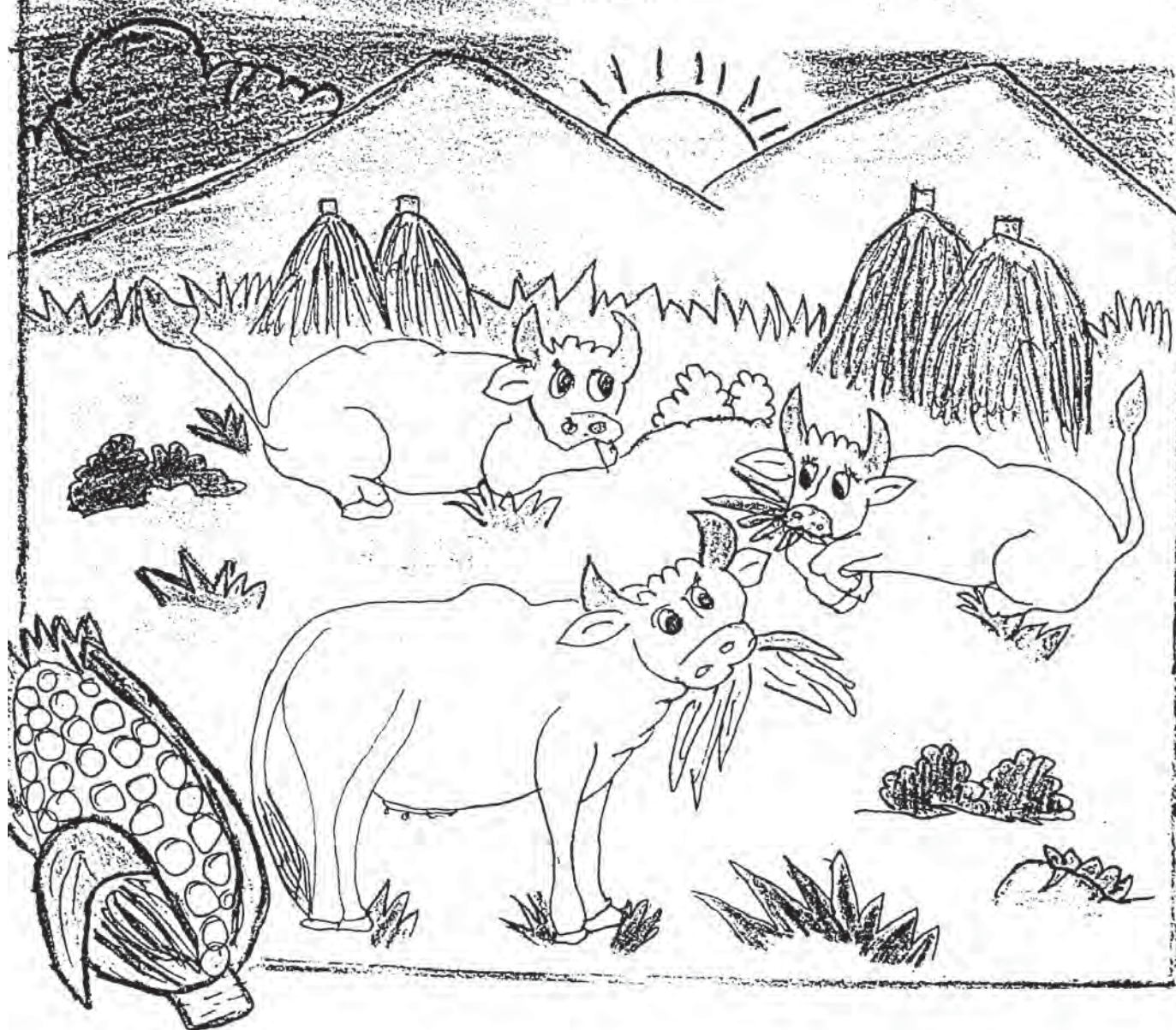
យើងអាចធ្វើបានដោយការការពារអាកាសធាតុ

យើងអាចធ្វើបានដោយការការពារអាកាសធាតុ

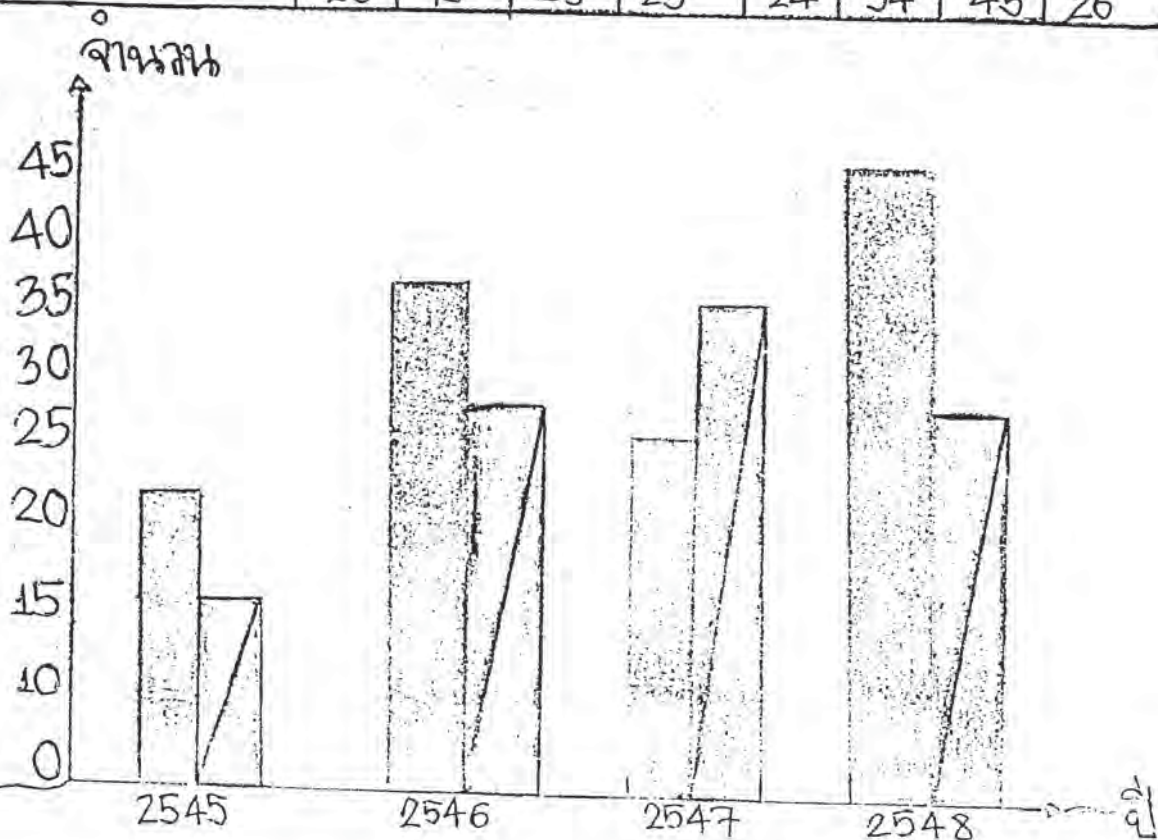
อาชีพโคบาลลำพูน

เมืองลำพูนนี้มีพันธุ์โคขาว
ที่ไม่ยาวหางขาวทหน้าสดใส
เขาเห็นได้ศึกษาท่าภูมิใจ
รักษาไว้ให้ลูกหลานได้เห็นกัก
ไว้ป่าคาหันเลี้ยงโคขาวไว้
เพื่อจะได้โคขาวดีเขาเห็น
มีโคด้อยให้ฉันสุขพบพันธุ์
คงช่วยกันรักษาไว้ให้เคย

แผนภูมิแท่งแสดงเปรียบเทียบของโศกนาฏกรรมในหน้าละปี

ปี	2545		2546		2547		2548	
จำนวน	ศพ	บาดเจ็บ	ศพ	บาดเจ็บ	ศพ	บาดเจ็บ	ศพ	บาดเจ็บ
	20	15	35	25	24	34	45	26

จำนวน
ศพ

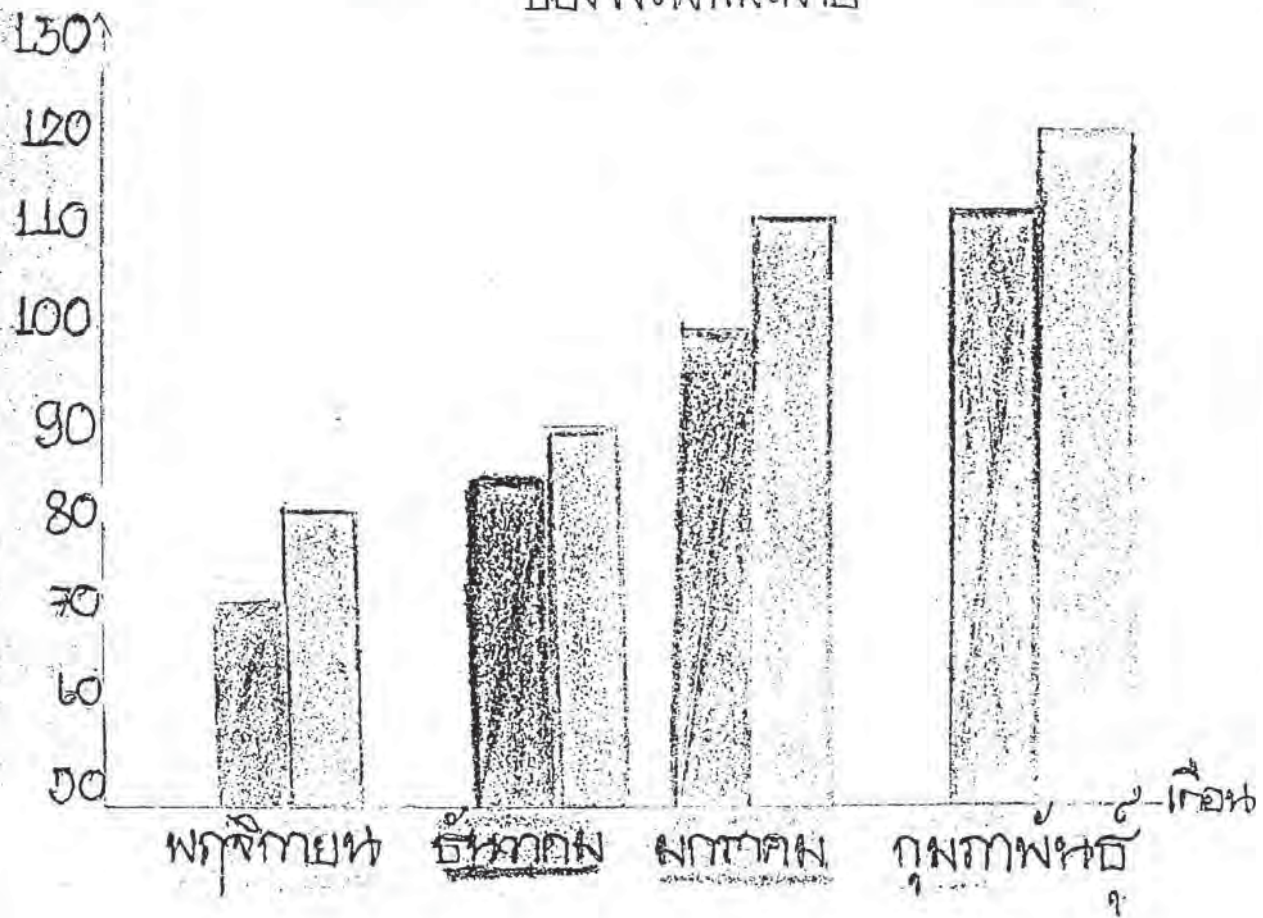

จำนวน
บาดเจ็บ

คำถาม

1. ปี 2548 มีโศกนาฏกรรมมากกว่าปี 2545 เท่าไร = (39 ตัว)
2. ปีใดที่มีโศกนาฏกรรมน้อยกว่าปี = (2545)
3. ปี 2546 มีโศกนาฏกรรมกี่ตัว (โศกนาฏกรรม) = (36 ตัว)
4. ปี 2546 มีโศกนาฏกรรมเพิ่มจากปี 2545 กี่ตัว = (26 ตัว)

แพทเทิร์นการเลี้ยงน้ำหนักไก่ลำพูนของแต่ละเดือน
ของพะลิและฝ่าย

 = พะลิ

 = ฝ่าย

๑) ไก่เดือนพฤษภาคมฝ่ายน้ำหนักมากกว่าพะลิ (12 กิโลกรัม)
 ๒) ไก่เดือนกรกฎาคมฝ่ายน้ำหนักมากกว่าเดือนพฤษภาคมเท่า 1.1
 ๓) ไก่เดือนพฤษภาคมฝ่ายน้ำหนักน้อยกว่าเดือนกรกฎาคมเท่า 1.4

* ในปีพ.ศ. 2546 มีจำนวนโศกอยู่ 36 และในปีพ.ศ. 2547
 มีจำนวนโศกเพิ่มขึ้นอีก 7 ตัว ในปีพ.ศ. 2547 มีจำนวนโศก
 และถ้าเป็นหัวท้าย 16 ตัว จะเป็นเลขคู่ทุกตัว

* ประโยชน์ที่สังเกตพบ 36 + 7 - 16 = □

วิธีทำ

* ในปีพ.ศ. 2546 มีจำนวนโศก
 และในปีพ.ศ. 2547 มีโศกเพิ่มขึ้นอีก
 ในปีพ.ศ. 2547 มีโศก
 เป็นหัวท้าย
 เป็นหัวท้าย

1
 36 + หัว
 7 หัว
 3 13 หัว
 4 17 หัว
 16 หัว
 27 หัว

ตอบ = 27 หัว

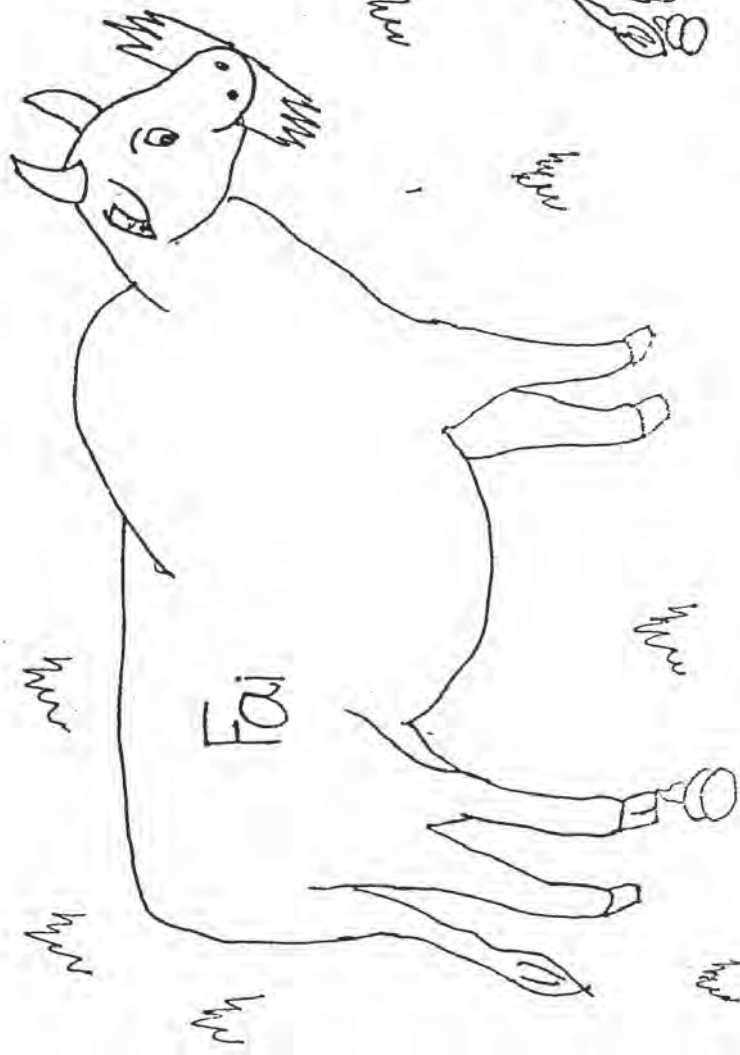
จงเขียนโจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

1) แม่มีข้าวสาร 40 กิโลกรัม แม่จะซื้อเพิ่มอีก 10 กิโลกรัม ข้าว 1 กิโลกรัม 20000 บาท รวมเป็นเงินกี่บาท เมื่อซื้อมาแล้ว จะแบ่งข้าวสารออกเป็น 5 กิโลกรัม เพราะฉะนั้นจะแบ่งให้ทำตุ๋นได้กี่ตัว

แสดงวิธีทำ

ข้าว 1 กิโลกรัม	20000	บาท
ซื้อเพิ่ม	$\times$	
	10	กิโลกรัม
รวมเป็นเงิน	<u>200000</u>	บาท
เดิมมีข้าว	40 +	กิโลกรัม
ซื้อเพิ่มอีก	10	กิโลกรัม
แบ่งเป็น	<u>50</u>	กิโลกรัม
	5	กิโลกรัม
	<u>10</u>	
	<u>5/50</u>	กิโลกรัม
แบ่งได้กี่ตัว	<u>10</u>	ตัว

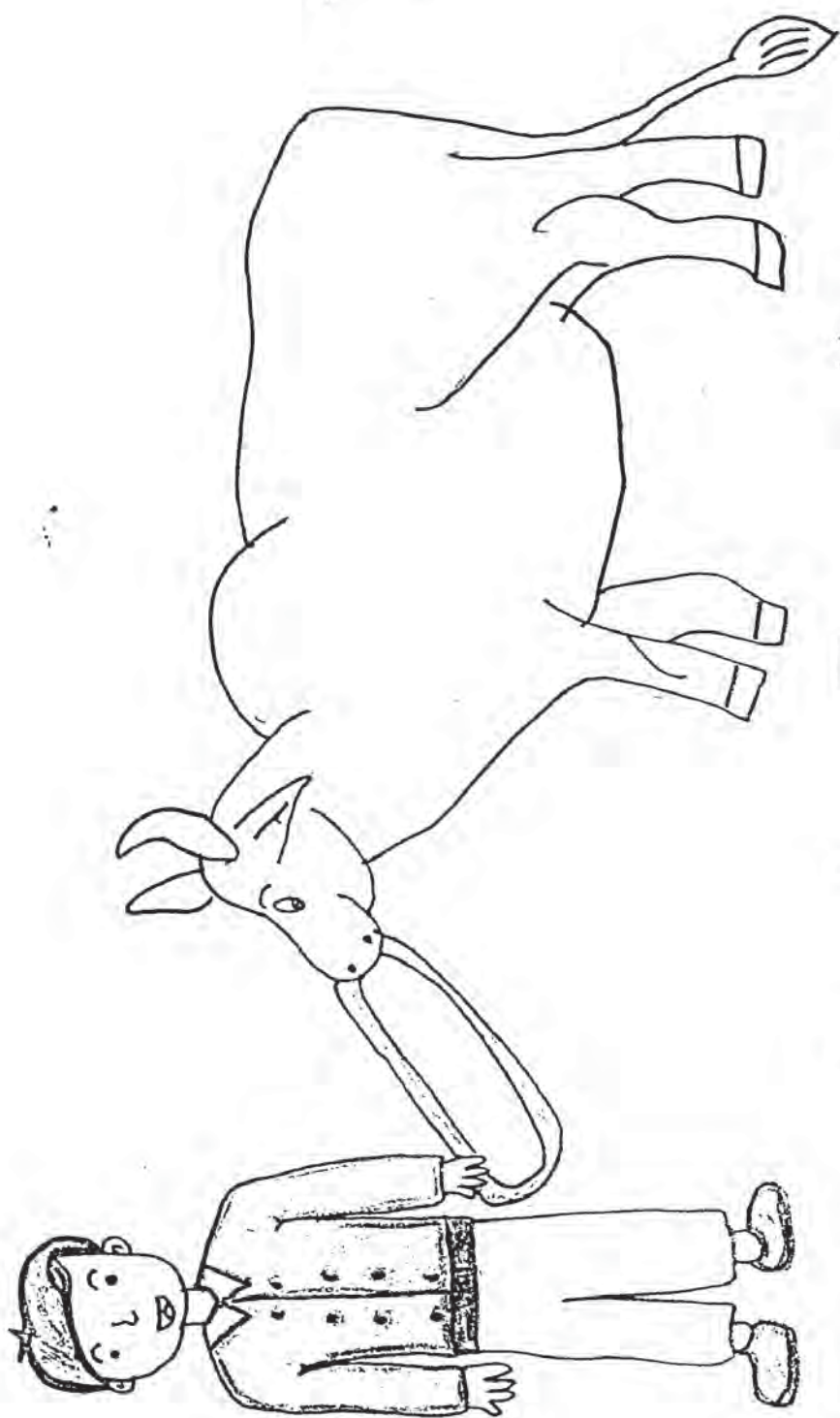
ตอบ = รวมเป็นเงิน 200000 บาท
แบ่งเป็นแล้วได้กี่ตัว 10 ตัว

Hello! My name is Fai. I am an ox. My code

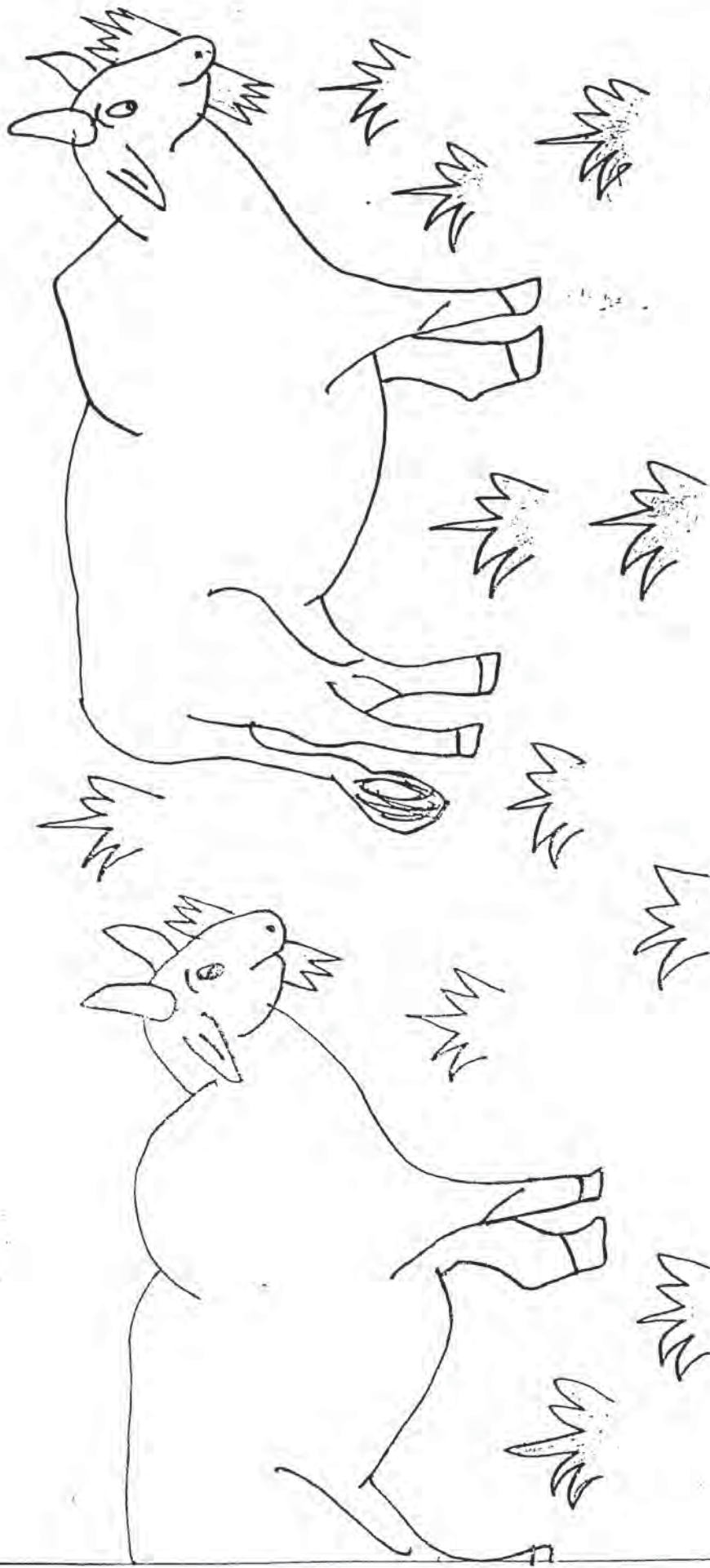
is 514502069. I live in Raipaka Farm.

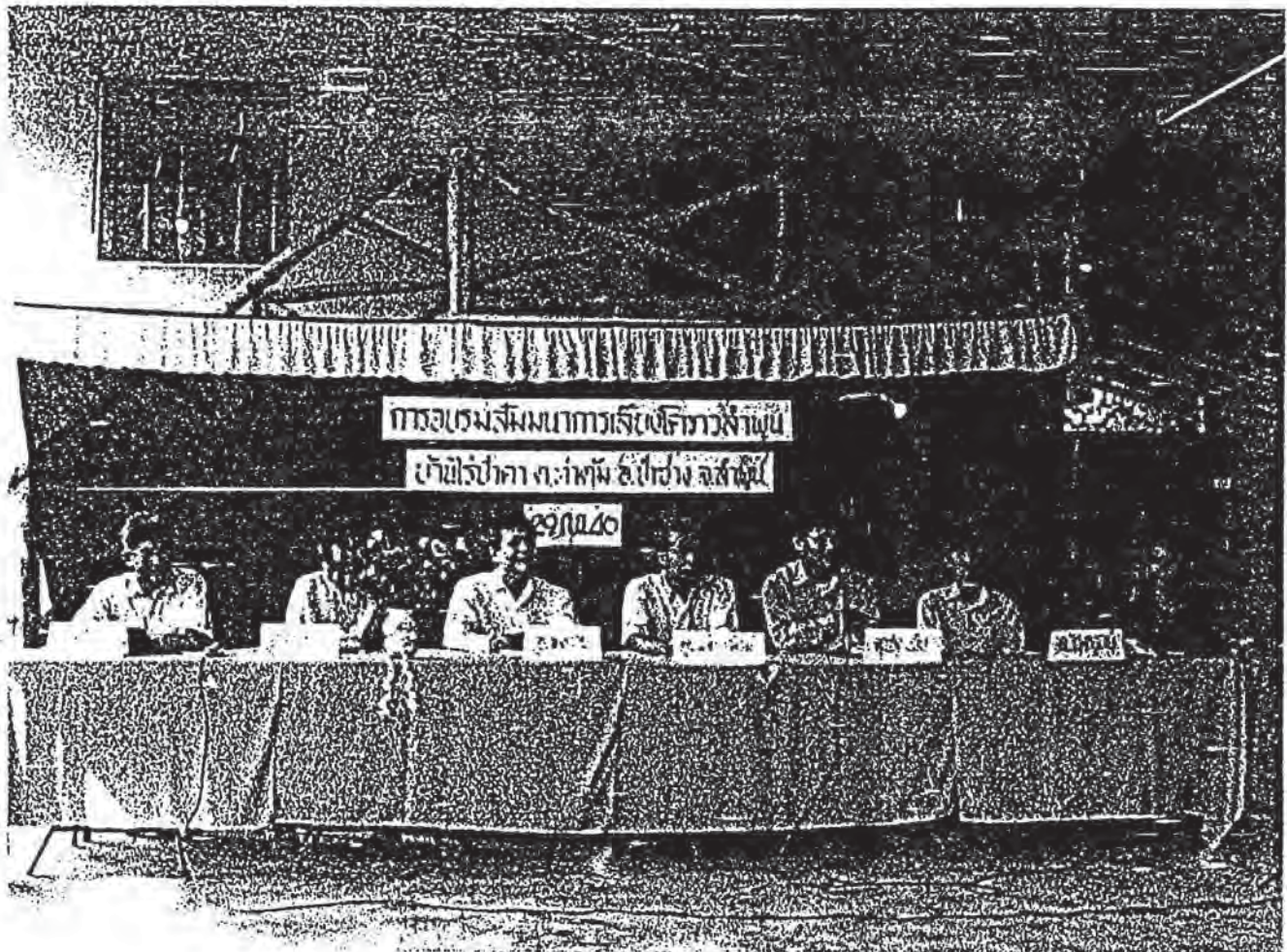
I came to Raipaka Farm with

Po-luang Ayud. He bought me from
the market.

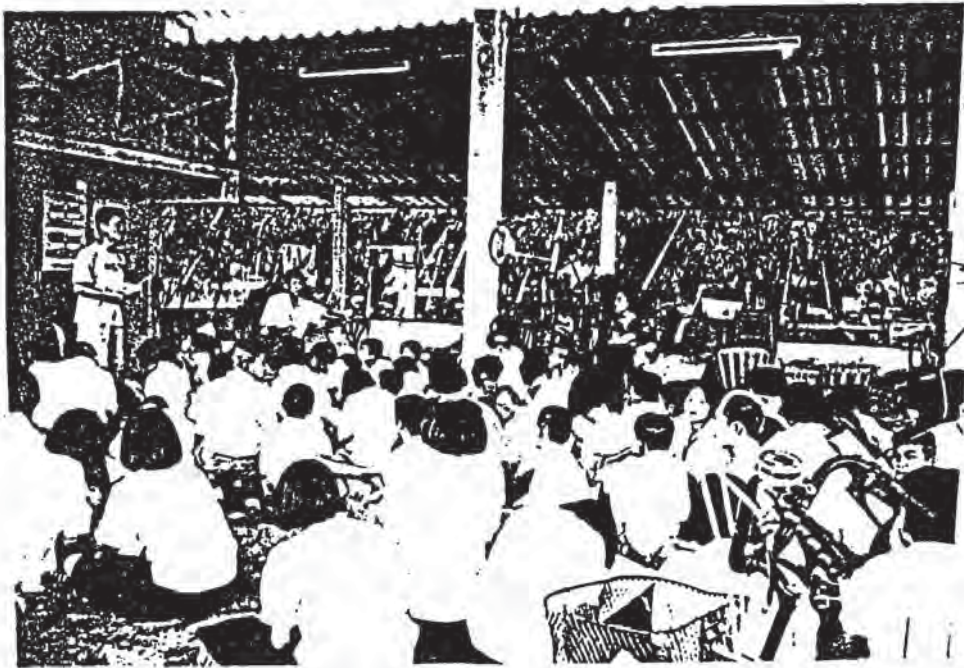
I am friendly and always have a good temper.

ภาพกิจกรรม

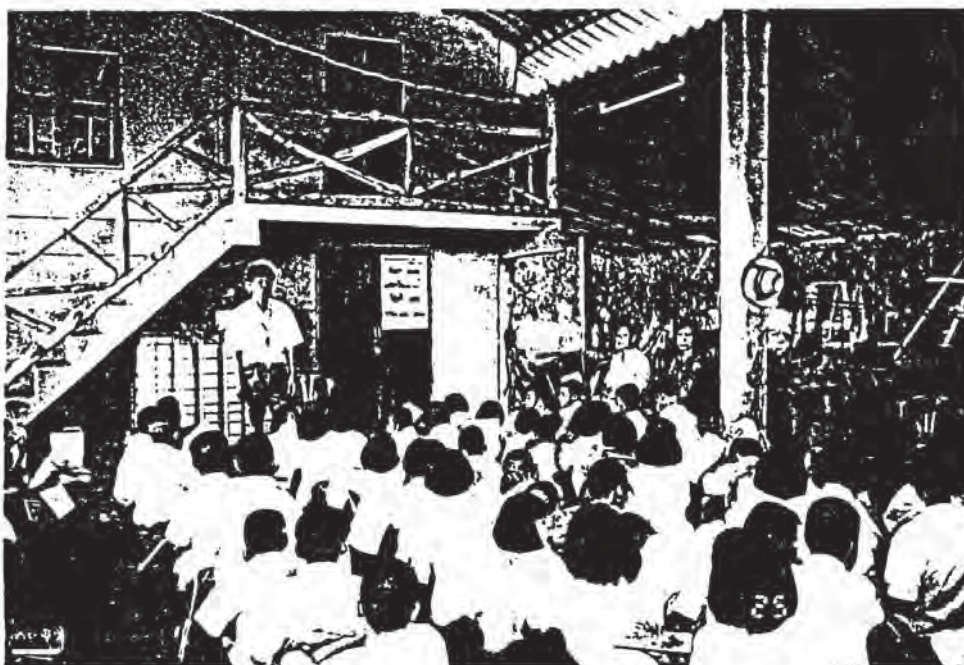

29 ธันวาคม 2546 การจัดอบรมสัมมนาการเลี้ยงโคขาวลำพูน ของกลุ่มผู้เลี้ยงโคขาวบ้านไร่ป่าคา
(คณะวิทยากรผู้ให้คำบรรยาย)

วิปการณไขอณูล

รับฟังการบรรยาย การเลี้ยงโคชาวลำพูนของบ้านไร่ป่าคา จากพ่อหลวงอยุธยา ไซยของ
ประธานกลุ่มผู้เลี้ยงโคชาวลำพูนบ้านไร่ป่าคา

ว.ไพบูลย์ ปันดอนตอง สรุปผลการบรรยายจากการศึกษางานกลุ่มผู้เลี้ยงโคชาวลำพูน
บ้านไร่ป่าคา

นักเรียนให้ความสนใจในการฟังบรรยาย และบันทึกข้อมูล เพื่อนำกลับไปสานต่อที่
โรงเรียน

นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม

คณะครูและนักเรียนร่วมเข้ารับการอบรมสัมมนา ณ ฟาร์มเลี้ยงโคชาวบ้านไร่ป่าคา
ตำบลท่าตูม อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

29 ธันวาคม 2546

ต้อนวัวเข้าช่อง เพื่อทำประวัติโค

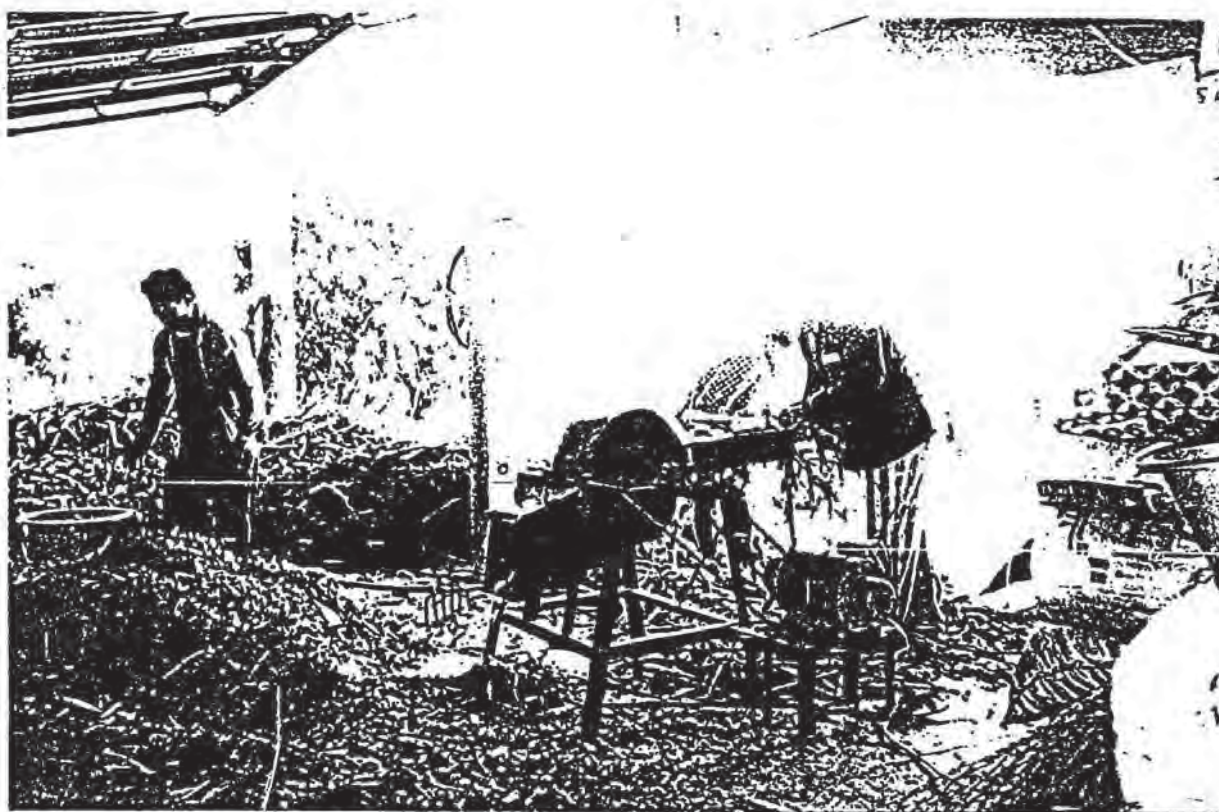
ติดเบอร์หู

ถ่ายภาพยาธิ

ตอนวัว

เตรียมอาหารให้วัว

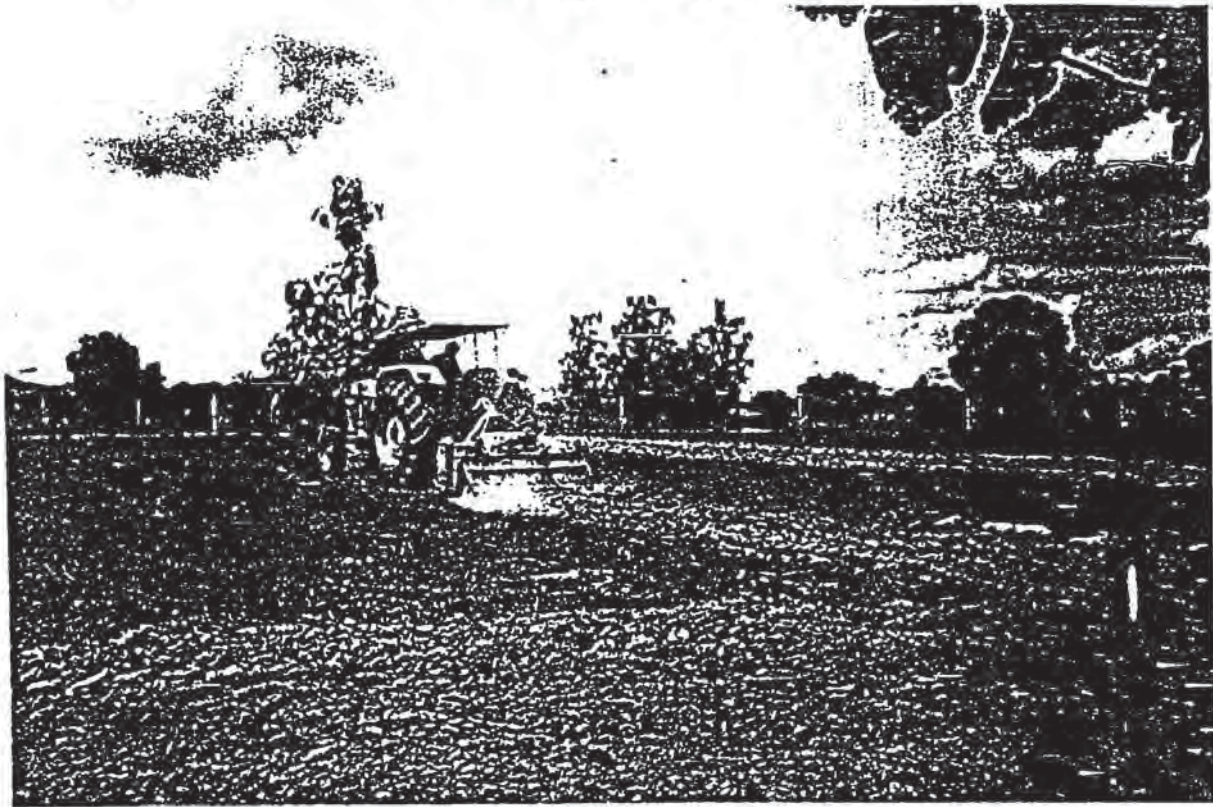

เก็บมูลวัวไปขาย

การปลูกหญ้า

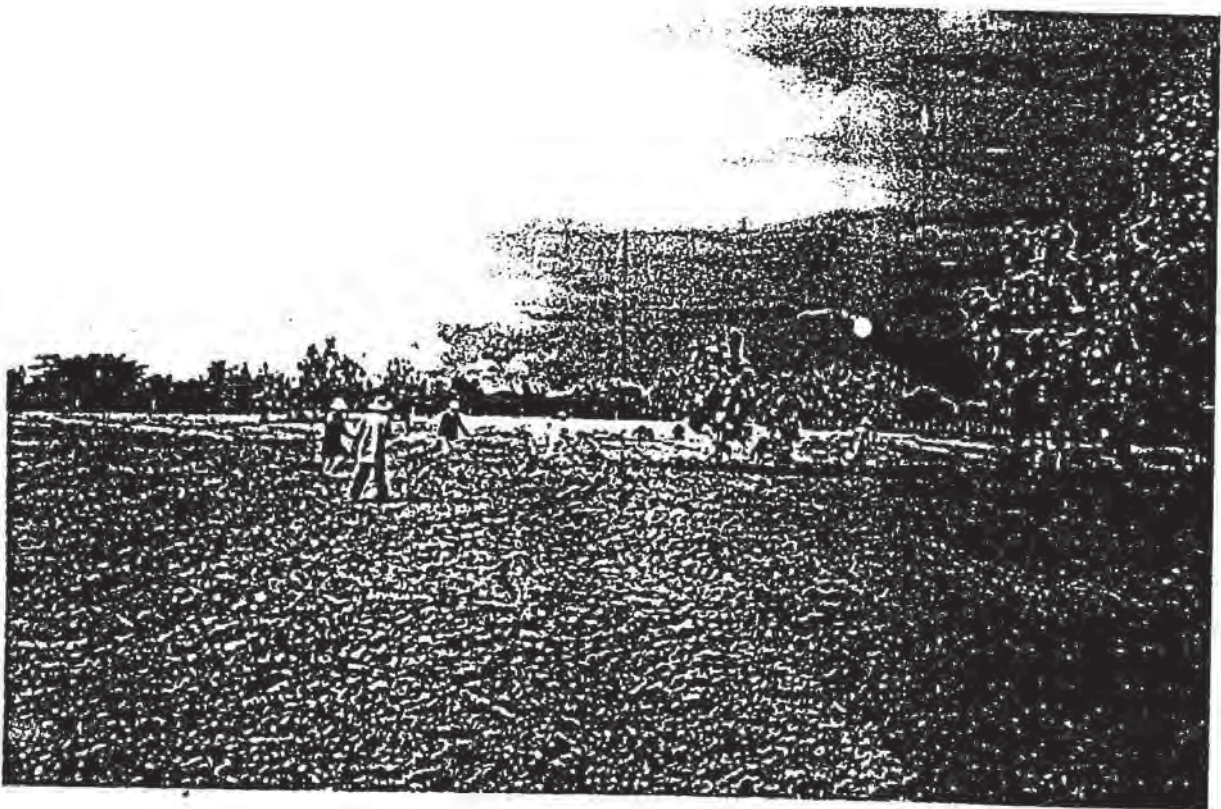
เตรียมดินสำหรับปลูกหญ้า

กลุ่มสมาชิกช่วยกันหยอดเมล็ดหญ้า และถั่วสไตโล

ผสมมูลสัตว์เพื่อโรยแปลงหญ้า

หว่านปุ๋ยในแปลงหญ้า

ศึกษาดูงานการทำอาหาร โค ที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ จ.ลำปาง

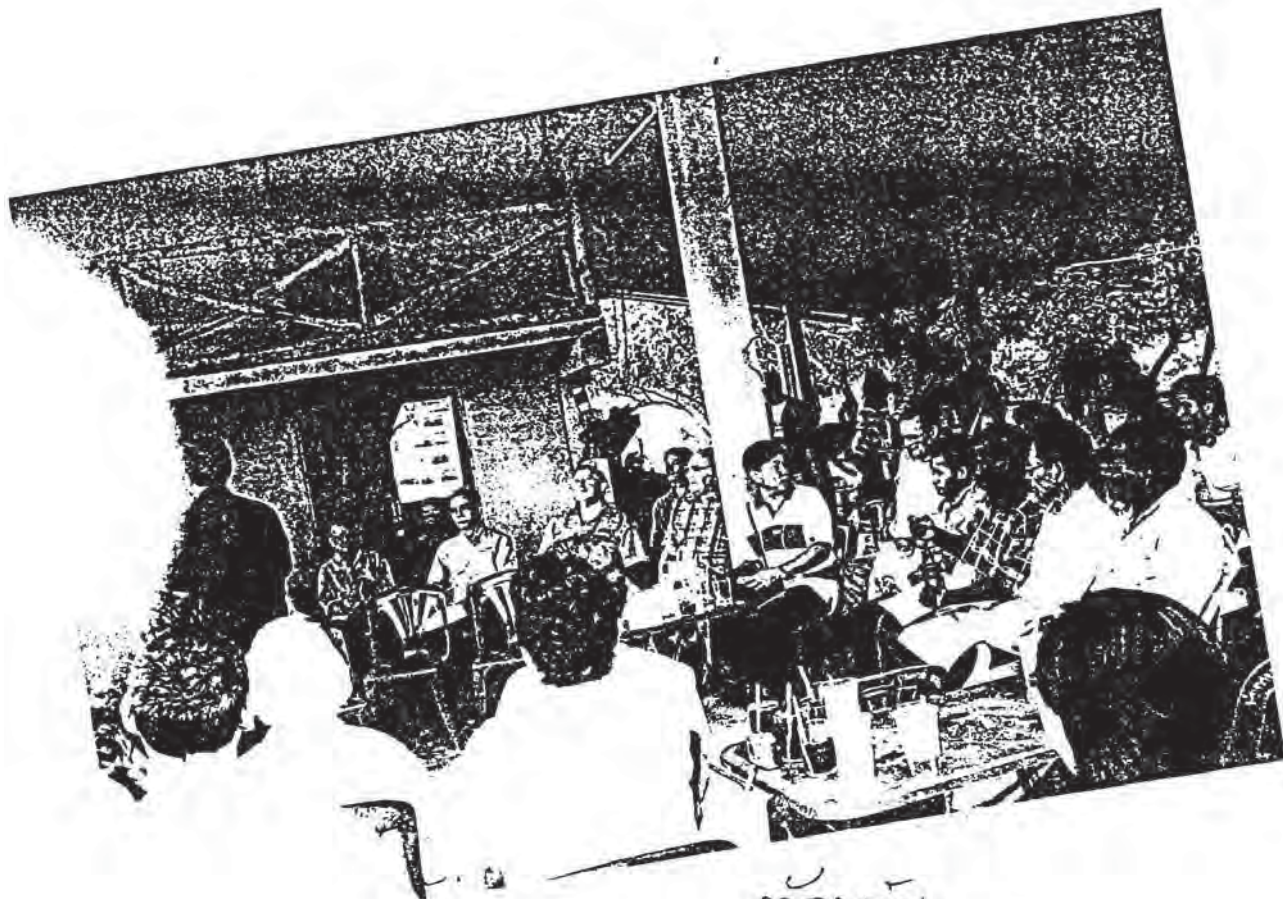

ศึกษาการหมักหญ้าให้โคสำหรับฤดูแล้ง

ศึกษาแปลงหญ้าสาริตชนิดต่างๆ

๓๐ ม.ป.
 นามว่าประเทศศึกษา

